



---

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Framtidens städer bör ses som kompletta ”stad-landssystem”
- Landsbygdsens utveckling som helhetsbetonad regionutveckling – läs senaste numret av *Liiteri*
- ”Goda möjligheter till ett nytt uppsving för skärgårds- och insjöområden” – Jorma Turunen på skärgårdsdelegationen
- Finlands turiststrategi 2020 har uppdaterats – mer arbetstillfällen väntas i glest bebodda områden
- Landsbygdsverkets utlokalisering hittills baserad på stor omsättning bland personalen
- Läs även detta: *\*Går det att skapa lokal demokrati i en globaliserad värld? \*Statsrådet beslutade om tre kommunfusioner – nya kommunen Vörå grundas \*Rural.fi har förnyats – ett fönster utåt för finländsk landsbygd \*Landsbygdsens framtid diskuteras på seminarium i Seinäjoki och Ilmola*

---

Cit: ***”Om den andra vågen av kommunsamgångar inte lyckas kan man inte gå vidare med att avhjälpa missförhållanden.”***  
Tidningen Nykypäivä (Hufvudstadsbladet 5.6).

***”Det är mest rättvist och skapar minst konflikter om man ersätter markägarna enligt den här modellen.”***

Korsholms kommundirektör Rurik Ahlberg om modellen för vindupptagningsområde (radie på 500 m runt om ett vindkraftverk). Kommunen uppmantrar vindkraftsbolag att ersätta markägarna enligt denna (Vasabladet 8.6).

***”På sikt vore det ändå att föredra att tingen fick en status av kommundelsförvaltning, gärna kopplad till medborgarkontor där kommunala och statliga tjänster finns samlade. Även turistinformation kan med fördel ingå. En sådan institutionell förankring ger stadga åt verksamheten och kan lämpligen placeras på öar med relativt stor befolkning.”***

Professorn Jan Sundberg vid Helsingfors universitet om Hitis Tinget och möjligheten att grunda kommundelsförvaltning. Dessvärre är erfarenheterna inte särskilt upplyftande, för där kommundelsförvaltning prövats, har den fungerat som diskussionsklubb då denna förvaltning inte getts budgetmedel att förfoga över (material från det nationella skärgårdsseminariet i Västaboland 7-8.6, <http://www.tem.fi/index.phtml?s=3120>).

---

## FRAMTIDENS STÄDER BÖR SES SOM KOMPLETTA ”STAD-LANDSYSTEM”

Att Sverige fått allt fler externa köpcentra är, enligt forskaren Per Berg vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala, en följd av svenskarnas sätt att planera sina städer. Då de största städerna vuxit, så har man många gånger byggt igen de gröna lungor som funnits mellan olika ytterområden i takt med att markpriserna stigit. På grund av det här tappar man dels områden som kan suga upp den koldioxid som släpps ut i staden, dels får man en våldsamt tröskeeffekt i form av ett starkt ökat behov av transporter på tvären mellan olika ytterområden, eftersom olika verksamheter, som exempelvis större höghusområden, företagsbyar och externa köpcentra, i samma stund tenderar att klumpas samman och hamna ute i stadens periferi. Alternativet enligt Berg är att framtidens städer, för att kunna vara hållbara, måste ses som kompletta ”stad-landssystem”, där varje stad innehåller komponenter som hör till landsbygden, som grönområden, områden för biologisk mångfald, odling för mat och platser för energiproduktion. Av samma skäl gäller det omvända för det levande landsbygdssamhället, som också behöver tydliga urbana inslag för att på sikt överleva. Berg menar att det handlar om ett nytt sätt att tänka kring boende, arbete och transporter, vilket även påverkar hela vårt sätt att planera landskapet. Men först måste en rad myter avlivas på vägen. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (10/2010), skriven av dess chefredaktör Per Holmström.*

## LANDSBYGDENS UTVECKLING SOM HELHETSBEFÄST REGIONUTVECKLING – LÄS SENASTE NUMRET AV *LIITERI*

Man kan observera en kraftig regional differentiering på den finländska landsbygden. Fastän jordbruksstödet till områdena i norr är större per hektar än stödet till områdena i söder, är detta inte tillräckligt för att balansera helhetsstödet regionalt. Det stöd till landsbygden som kanaliseras via jordbruket är problematiskt, då det inte beaktar jordbrukets regionala koncentration. Sammantaget har jordbrukets betydelse klart minskat och ställvis blivit marginellt i jämförelse med regionens övriga ekonomiska verksamhet. Ytterligare har jordbruket och gårdarna olika roll i olika regioner. Att EU:s gemensamma jordbrukspolitik och de nationella stöd som kompletterar denna baserar sig på gårdar, samt att det finns en regional fördelning av gårdarna, utgör en stor utmaning med tanke på en balanserad regional utveckling. Detta är inte endast ett problem i Finland, utan flera internationella studier har visat att det nuvarande jordbrukspolitikssystemet inte heller på EU-nivå stöder mål som balanserar regionala utvecklingskillnader. En regions landsbygdsutvecklingsstöd påverkas skärskilt av hur många gårdar det finns inom området. Stöden kanaliseras till stor del till södra och västra Finland, samt att de stora gårdarna, som är få till antalet, får en betydande del av hela stödpoten. De sociala och ekonomiska utmaningarna finns oftast i de glest bebyggda delarna, östra och norra Finland. Där är det svårast att anpassa sig till strukturförändringen i samhället och därmed också besvärligast att ersätta de arbetsplatser som försvunnit från jordbruket med arbetsplatser inom andra branscher. Om målet är att utveckla landsbygden, borde man hellre ha landsbygdens utvecklingspotential som grund vid utdelning av stöd, för då kunde man beakta den regionala variationen vad gäller möjligheterna på landsbygden. I det nuvarande systemet har regionerna begränsade möjligheter att påverka vilka åtgärder som genomförs. Det skulle vara till hjälp om man inom jordbrukspolitiken klart skulle skilja de sektorpolitiska åtgärderna från utvecklingen av landsbygden, då åtgärdernas konsekvenser inte är förenliga med målet att landsbygdsutvecklingen skall vara balanserad. I studien om allokeringen av jordbruksstöden samt förhållandet mellan landsbygden och jordbruket i Finland, observerades också att det finns stora skillnader mellan de olika regionerna i fråga om förhållandet mellan jordbruket och landsbygden, samt utvecklingen mellan dem. Det är viktigt att man ser på landsbygdens utveckling som en helhetsbetonad utveckling av olika

typer av regioner. Det här skriver forskaren Olli Voutilainen och professorn Hilikka Vihinen på Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi i maj månads *Liiteri – Nyheter från en levande landsbygd*. Övrigt som tas upp är:

- Riksdagsbehandling av redogörelsen visar att landsbygdspolitiken har gått framåt
- Spara energi genom små val i vardagen
- Med RaHa kontroll över urlakningen av näringsämnen från odlingarna
- Aha-upplevelser i seminariet Boendelandsbygd
- Landsbygdsforskarna samlas i Karstula 26–27.8

*Nyhetsbrevet (Maj 2010, 02/10) kan läsas på jord- och skogsbruksministeriets hemsida under webbadress [http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/Liiteri2\\_2010/se/index.php](http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/Liiteri2_2010/se/index.php).*

## ”GODA MÖJLIGHETER TILL ETT NYTT UPPSVING FÖR SKÄRGÅRDS- OCH INSJÖOMRÅDEN” – JORMA TURUNEN PÅ SKÄRGÅRDSDELEGATIONEN

Enligt skärgårdsdelegationens vice ordförande, Kesälax’ kommundirektör Jorma Turunen, finns det goda möjligheter till ett nytt uppsving för skärgårds- och insjöområden, eftersom skärgårdens dragningskraft som plats för åretruntboende och deltidsboende, arbete, turism och rekreation stadigt ökar. De flesta punkterna i det principbeslut som statsrådet godkände 13.5.2009 har framskridit, t.ex. har kommunernas möjligheter att trygga basservicen i skärgården förbättrats genom de skärgårdstillägg som ingår i kommunernas statsandelar, så att skärgårdstilläggen stigit från ca 10 miljoner euro till ca 16 miljoner euro under perioden 2007-2010. Skärgårdstrafiken tog ett stort steg framåt när riksdagen gav sitt samtycke till anskaffning av två nya landsvägsfärjor och två förbindelsefartyg. Därtill har man börjat skapa konkurrenskraftiga verksamhetsförutsättningar för havsklustret, som sysselsätter kustbefolkning. I enlighet med statsrådets skärgårdspolitiska principbeslut skall marknadsföringen av skärgården effektiviseras. Nordiska rådets direktör Jan-Erik Enestam anser att man på internationell nivå allt mer bör marknadsföra skärgårds-, kust- och insjöområdena i Norden tillsammans som turismområden. De nordiska ländernas samarbete i fråga om utveckling av fritidsboendet bör stärkas genom att man skapar ett gemensamt forskarnätverk för fritidsboende i anslutning till det nordiska regionalpolitiska forskningscentret Nordregio. Turunen och Enestam deltog i det riksomfattande seminariet för skärgårds-, kust- och insjöfrågor (7-8.6) i Västaboland. Som arrangörer fungerade skärgårdsdelegationen vid arbets- och näringsministeriet, Egentliga Finlands förbund och Västabolands stad. Seminariet lockade 140 personer från kusten och inre Finland. *Uppgifterna är från arbets- och näringsministeriets hemsida och finns under adressen [http://www.tem.fi/?89523\\_m=99293&l=sv&s=2472](http://www.tem.fi/?89523_m=99293&l=sv&s=2472). Material från seminariet finns på adressen <http://www.tem.fi/index.phtml?s=3120>.*

## FINLANDS TURISTSTRATEGI 2020 HAR UPPDATERATS – MER ARBETSTILLFÄLLEN VÄNTAS I GLEST BEBODDA OMRÅDEN

Arbets- och näringsministeriet har uppdaterat turiststrategin, som sträcker sig fram till år 2020. Arbetet överlämnades till näringsminister Mauri Pekkarinen vid ett seminarium i Helsingfors 4.6. Den centrala tanken i strategin är att styrkorna i Finlands turism ytterligare skall förstärkas och att tillväxtorienterade och nätverkande företag, vilka är verksamma i turistkoncentrationer, skall få hjälp för att bli framgångsrika. I den nya turiststrategin betraktas särskilt den offentliga sektorn som viktig vid genomförandet. *”Turiststrategin har nu utvecklats i rätt riktning. Den koncentrerar sig endast på faktorer som den kan påverka, d.v.s. speciellt den offentliga sektorns åtgärder för utveckling av turistbranscherna”*, sade minister Pekkarinen. Som Finlands styrkor nämner man i strategin den unika positionen som granne till Ryssland, attraktiva turistområden, samt mångsidiga turistkoncentrationer, medan

bristande tillgänglighet, landets okändhet och den höga prisnivån ses som svagheter. Målet är att turistbranscherna skall sysselsätta 171 000 personer år 2020 (sysselsätter nu 130 550 personer på deltid eller heltid), att BNP-andelen är 5,1 procent (3,8 procent var branschernas andel år 2007) och att branscherna inbringar sammanlagt 7,5 miljarder euro i skatteintäkter (nu fyra miljarder euro). *”Att upprätthålla sysselsättningen inom turistbranscherna runt om i Finland är det viktigaste målet för den turiststrategi för Finland som nu offentliggörs. Turismen om något är en näringssektor som kan upprätthålla och öka antalet arbetstillfällen, speciellt i glest bebodda områden”*, konstaterade ministern. I strategin föreslås det även att statsrådet skall upprätta ett strategiskt program för turismen för åren 2011–2015. *Uppgifterna är från ett av arbets- och näringsministeriets meddelanden (från 4.6), vilket finns under adressen [http://www.tem.fi/?89517\\_m=99274&l=sv&s=2470](http://www.tem.fi/?89517_m=99274&l=sv&s=2470).*

## LANDSBYGDVERKET'S UTLOKALISERING HITTILLS BASERAD PÅ STOR OMSÄTTNING BLAND PERSONALEN

Mer än hälften av övergångsperioden 2008-2011 för utlokalisering av Landsbygdsverket (Mavi) har gått. Utlokaliseringen av verksamheten från Helsingfors till Seinäjoki har förlöpt snabbare än vad man väntat sig: av ca 200 anställda arbetar redan över hälften i Seinäjoki. Förflyttningen har hittills till övervägande del baserat sig på omsättning bland personalen, något som har ställt upprätthållandet av verksamheten inför stora utmaningar. De personalramar som beviljats Mavi, har gjort det möjligt att använda dubbelbemanning i övergångsskedet, men p.g.a. personalomsättningen har de nyanställda i många fall snabbt fått axla ansvaret för sina uppgifter. Vid utgången av år 2009 hade 62 personer sagt upp sig från Mavi. Även tidsbundna anställningar som löpt ut, har ökat omsättningen bland de anställda. Trots utmaningarna har Mavi kunnat sköta sitt uppdrag och utveckla sin verksamhet. När regionaliseringsplanen 2008-2011 utarbetades, uppskattade man att kostnaderna för utlokaliseringen kommer att uppgå till cirka åtta miljoner euro, men enligt den nyss utkomna halvtidsrapporten torde kostnaderna blir lägre än beräknat, ca sju miljoner euro. Mavis permanenta lokaliteter står klara i Seinäjoki i början av år 2011. Då överförs nästan alla uppgifter till Seinäjoki. Mavi är en aktör inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som verkställer jordbrukarstöd, finansierings- och utvecklingsstöd för landsbygden och marknadsstöd, utvecklar förvaltningsservicen, samt styr, vägleder och utbildar närings-, trafik- och miljöcentralerna, liksom kommunernas myndigheter för landsbygdsnäringen. I egenskap av utbetalningsställe ansvarar man för användningen av medlen från EU:s garantifond och landsbygdsfond i Finland. *Uppgifterna är från Landsbygdsverkets pressmeddelande (från 8.6) som finns på dess hemsida under adressen <http://www.mavi.fi/sv/index/omverket/Pressmeddelanden/UtlokaliseringenavMavifortgar821Iomsattningenblandpersonalenenutmaning.html>. Mellanrapporten finns (på finska) på adress [http://www.mavi.fi/attachments/mavi/julkaisut/5qKKVzQOk/alueellistamissuunnitelma\\_valiraportti\\_verkko.pdf](http://www.mavi.fi/attachments/mavi/julkaisut/5qKKVzQOk/alueellistamissuunnitelma_valiraportti_verkko.pdf).*

## LÄS ÄVEN DETTA

### ***Går det att skapa lokal demokrati i en globaliserad värld?***

Det är inte den globaliserade världen som inskränker demokratin, utan en dogmatisk syn på ekonomi, där människor får rätta sig efter marknaden, och klimatet, där människor får rätta sig efter konsumtionsmönstret. Det finns alla förutsättningar i dag att skapa mer levande demokrati på lokal nivå, t.ex. i staden Porto Alegre, Brasilien gjorde man det i över tolv års tid med den *Deltagande budgeten* (över 50 000 människor fick årligen lär sig hur kommunens budget fungerar). *Texten är från en intervju om demokrati med dramatikern och författaren America Vera-Zavala, en av initiativtagarna till Attac Sverige och som skrivit boken*



*Deltagande demokrati (2003). Intervjun ingår i Landsbygdsriksdagstidningen som utkommer i juni och utges inför den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen på Haikko Herrgård 25-26.9. Mer info, program, samt anmälningsuppgifter för Landsbygdsriksdagen finns på adress [www.landsbygdsriksdagen.fi](http://www.landsbygdsriksdagen.fi).*

### ***Statsrådet beslutade om tre kommunfusioner – nya kommunen Vörå grundas***

Kommunerna Vörå-Maxmo och Oravais upplöses och den nya kommunen Vörå grundas vid ingången av år 2011. Kommunen Vörå, som kommer att ha knappt 6 700 invånare, får 2 800 000 euro i sammanslagningsunderstöd. Sammanslagningen leder inte till några ändringar i regionindelningen inom region- och lokalförvaltningen. Den nya kommunen Vörå hör till landskapet Österbotten, samt till verksamhetsområdena för regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, samt till ELY-centralen i Österbotten. Det sker ingen förändring vad beträffar den språkliga ställningen. Det blivande Vörå är tvåspråkigt med svenska som majoritetsspråk. Inget nytt kommunalval ordnas p.g.a. sammanslagningen, utan de tidigare fullmäktigena slås ihop helt till ett fullmäktige med 48 ledamöter. Två besvär har lämnats in mot sammanslagningen. Enligt Vasa förvaltningsdomstol kommer de att tas upp till behandling i sommar. Statsrådets beslut 10.6 innebär även att Kuhmalax kommun i Birkaland ansluts till Kangasala kommun och att Varpaisjärvi kommun i Norra Savolax ansluts till Lapinlax kommun. De utvidgade kommunerna är fortfarande finskspråkiga kommuner. *Uppgifterna är från ett av finansministeriets pressmeddelanden (från 10.6), [http://www.vm.fi/vm/sv/03\\_pressmeddelanden\\_och\\_tal/01\\_pressmeddelanden/20100610Statsr/name.jsp](http://www.vm.fi/vm/sv/03_pressmeddelanden_och_tal/01_pressmeddelanden/20100610Statsr/name.jsp), och från Vasabladets fredagsupplaga (11.6).*

### ***Rural.fi har förnyats – ett fönster utåt för finländsk landsbygd***

Landsbygd.fi-webbplatsens engelskspråkiga sidor, [www.rural.fi](http://www.rural.fi), har gjorts om och fått ett fräscht utseende. Sidorna är ett utmärkt forum för att visa fram den finländska landsbygden för internationella intressentgrupper och ett redskap för att skapa en PR-bild av Finland. Webbplatsen svarar mot behovet av internationalisering, vilket är en av de centrala utgångspunkterna för *Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland*. Fältet av internationella intressentgrupper för utvecklingen av landsbygden är brett: centrala parter är Leader-aktörerna i de andra EU-länderna, aktörerna i landsbygdsnätverken, samt Europas landsbygdsnätverksenhet. Rural.fi betjänar experter inom utvecklingen av landsbygden och förvaltningen i andra länder, men även andra potentiella sökanden vars modersmål inte är ett av våra två inhemska språk. Webbplatserna Maaseutu.fi, Landsbygd.fi och Rural.fi öppnades 1.5.2007. *Uppgifterna är från landsbygdsnätverksenhetens nyhetsbrev (10.6) som finns på [http://www.maaseutu.fi/attachments/5qOqUeNj/Landsbygdsnätverkets\\_meddelande\\_10\\_6\\_2010\\_hakoniemi\\_kirsi.pdf](http://www.maaseutu.fi/attachments/5qOqUeNj/Landsbygdsnätverkets_meddelande_10_6_2010_hakoniemi_kirsi.pdf).*

### ***Landsbygdens framtid diskuteras på seminarium i Seinäjoki och Ilmola***

*För vad behöver vi landsbygden i framtiden? Kan landsbygden fungera som källa för välstånd? Hurudana möjligheter kan landsbygden erbjuda företagen i framtiden?* Under det nationella landsbygdseminariet, *Maaseudun tulevaisuus - kohtaamisaikana maaseutu*, kommer man att grynna på landsbygdens roll i framtiden. Seminariet, som ordnas 29-30.9 med första dagen i Seinäjoki och den andra dagen i Ilmola, är ämnat för landsbygdens nyckelpersoner, beslutsfattare, landsbygdsutvecklarna och näringslivet, samt för dem som är intresserade av landsbygdens välfärd. *Infot (på finska) med länk till anmälningsblankett (anmälan senast 15.9) finns på Seinäjoki yrkeshögskolas hemsida under adressen [http://internet.seamk.fi/Suomeksi/Etsitko\\_palveluja/Seminaarit/Maaseudun\\_tulevaisuus\\_-\\_Ennakointiseminaari\\_2010.iw3](http://internet.seamk.fi/Suomeksi/Etsitko_palveluja/Seminaarit/Maaseudun_tulevaisuus_-_Ennakointiseminaari_2010.iw3).*

---

## VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

*Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: [kenneth.sundman@ssc.fi](mailto:kenneth.sundman@ssc.fi). Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.*

---

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, [www.bya.net](http://www.bya.net). Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen [kenneth.sundman@ssc.fi](mailto:kenneth.sundman@ssc.fi). Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.

---